

Szanowni Państwo,

mam przyjemność zaprosić Państwa na kolejne solidarnościowe seminarium naukowe z cyklu Sławistyczne środy.

W środę 6.04.2022r w godz. 16:00-17:30 wystąpi prof. Volodymyr Shyrov, Ukraińska Akademia Nauk, Dyrektor Ukraińskiego Centrum Lingwistyczno-Informatycznego przy UAN.

Wystąpienie Pana Profesora będzie w języku ukraińskim, dyskusja odbędzie się częściowo w języku polskim.

**Na zebranie zapraszamy osoby wcześniej zgłoszone (sekretariat@ispan.waw.pl).
Uprzejmie przypominam o konieczności podpisania okna Zoom pełnym imieniem i nazwiskiem.**

Tytuł wystąpienia: ПАРАДИГМАЛЬНІ ЗАСАДИ ЛІНГВІСТИКИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XXI СТОЛІТТЯ ТА ПРИКЛАДНІ ЗАВДАННЯ СУЧАСНОЇ МОВОЗНАВЧОЇ НАУКИ.

PARADIGMAL PRINCIPLES OF THE LINGUISTICS IN THE FIRST HALF OF 21ST CENTURY AND APPLIED TASKS OF MODERN LINGUISTIC SCIENCE.

PARADYGMATY JĘZYKOZNAWSTWA PIERWSZEJ POŁOWY XXI WIEKU ORAZ ZADANIA WSPÓŁCZESNEJ LINGWISTYKI.

Opis:

UKR: У доповіді запропоновано визначення парадигми наукового дослідження в сучасній лінгвістиці як еволюційно-інформаційно-феноменологічної. Наведено й обґрунтовано фактори, що сприяють появі такого терміна. З-поміж них виокремлюється трансдисциплінарний характер сучасної наукової діяльності, сконцентрованої навколо необхідності відтворення цілісної картини світу. Внаслідок такого модусу сучасного наукового пізнання ускладнюється сама система знань, що потребує переходу наукових уявлень на рівень абстрактніших категорій. Поряд з усталеними поняттями «методологія», «теорія» активніше застосовується термін «парадигма». Однак питання кількості та складу сучасних парадигм наукового знання й досі залишається відкритим, зокрема і в лінгвістичній науці. Різноманітність поглядів на лінгвістичну парадигму переважно обмежується трьома її реалізаціями: порівняльно-історичною, системно-структурною, антропоцентричною. Проте слід урахувати, що в новій цивілізаційній і соціотехнічній реальності докорінно й безпрецедентно змінилася роль лінгвістичної науки, яка вже адаптувала такі поняття, як еволюційність, інформативність, феноменологічність, що відповідають сучасним процесам у навколишній дійсності, розумінню мови як частини цивілізаційного світу.

Теоретичне переосмислення загальнонаукових уявлень стосовно мови, встановлення тісних зв'язків мовознавчої науки з глобальними соціальними та соціотехнологічними процесами, що відбуваються в мережецентричному світі, спонукають до кваліфікації сучасної лінгвістичної парадигми як еволюційно-інформаційно-феноменологічної. Такий підхід забезпечує епістемологічний баланс між емпіризмом і метафізикою, вводить методологію лінгвістики до кола наук, близьких за своїми засадами до наукових дисциплін про природу та технології, розширюючи при цьому онтологічний і когнітивний діапазони мовознавчої науки.

З іншого боку, послідовне застосування зазначеного підходу до аналізу інформаційних процесів світу веде до розуміння природи інтелекту як форми індивідуалізації систем, якій притаманний мовний статус. Таке визначення, в межах необхідності, природно поширюється і на штучні системи, артефакти. З цього випливає й визначальна роль природної мови в системах штучного інтелекту, які вже де факто стали провідним трендом розвитку сучасної цивілізації.

У цьому зв'язку різко зросла роль і вага мовно-інформаційних технологій в інженерії знань, що поставило нові завдання у галузі прикладної лінгвістики, зокрема, в таких її ділянках як когнітивна лінгвістика та лінгвістична концептографія.

У доповіді розглянуто ряд конкретних прикладів реалізації викладеного підходу для вирішення прикладних завдань у галузі лінгвістичної експертизи, аналізу природномовних текстів з метою локалізації та екстракції знань тощо. Аналізується роль лексикографічного опису мови та його далекосяжні узагальнення з метою створення інтегрованої, цілісної картини мовного світу.

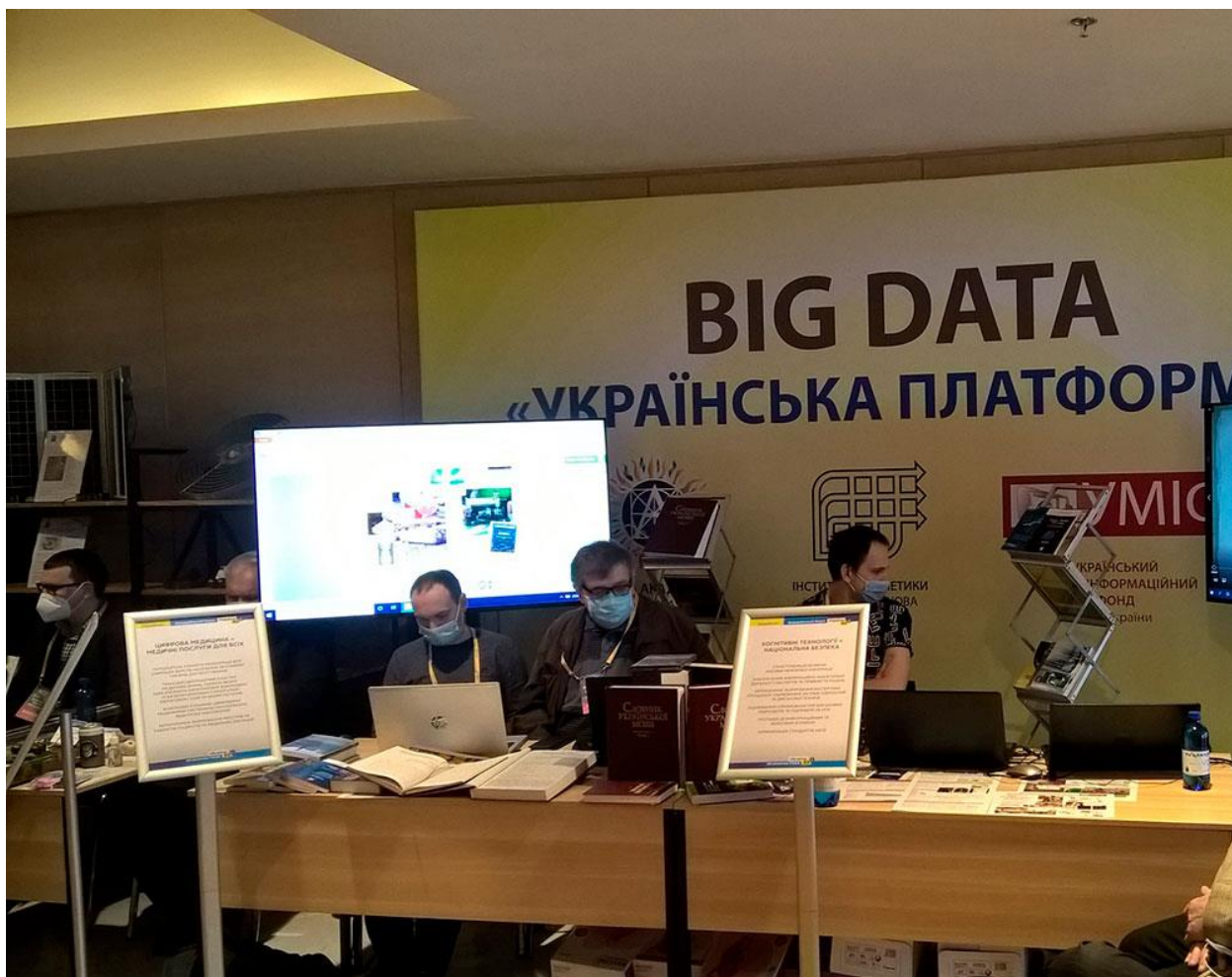
ENG: The report proposes the definition of the paradigm of scientific research in modern linguistics as evolutionary-informational-phenomenological one. The factors contributing to the appearance of such a term are given and substantiated. Among them is the transdisciplinary nature of modern scientific activity, centered around the need to reproduce a holistic picture of the world. As a result of this mode of modern scientific cognition (noesis), the very system of knowledge is complicated, which requires the transition of scientific ideas to the level of more abstract categories. Along with the established notions of methodology and theory, the term “paradigm” is more actively used. However, the case of the number and composition of modern paradigms of scientific knowledge still remains open, including in linguistics. The diversity of views on the linguistic paradigm is mainly limited to its three implementations: comparative-historical, system-structural, anthropocentric. However, it should be borne in mind that the role of linguistic science has radically and unprecedentedly changed in the new civilizational and socio-technical reality. It has already adapted such concepts as evolution, informativeness, phenomenology, which correspond to modern processes in the surrounding reality and understanding of language as part of the civilized world.

Theoretical rethinking of general scientific ideas about language, establishing close links between linguistics and global social and socio-technological processes occurring in the network-centric world, encourage the authors to qualify the modern linguistic paradigm as evolutionary-informational-phenomenological. Such approach provides an epistemological balance between empiricism and metaphysics, introduces the methodology of linguistics to the sciences close in its principles to the scientific disciplines of nature and technology, while expanding the ontological and cognitive ranges of linguistics.

On the other hand, the consistent application of this approach to the analysis of information processes in the world leads to an understanding of the nature of intelligence as a form of individualization of systems, which is characterized by language status. This definition, if necessary, naturally applies to artificial systems, artifacts. From this follows the decisive role of natural language in artificial intelligence systems, which have de facto become the leading trend in modern civilization.

In this regard, the role and importance of language and information technologies in knowledge engineering has increased dramatically, which has set new challenges in the field of applied linguistics, in particular in such areas as cognitive linguistics and linguistic conceptography.

The report considers a number of specific examples of the implementation of this approach to solve applied problems in the field of linguistic expertises, analysis of natural language texts to localize and extract knowledge, and more. The role of lexicographic description of language and its far-reaching generalizations in order to create an integrated, holistic picture of the language world is analyzed.

Źródło zdjęcia: <https://www.ulif.org.ua/>